

WB166 Waarom is vlees inefficiënt?

Opdracht gemaakt door Geertje van der Pas, educatief redacteur

Docentenversie

Inleiding

"Je moet geen vlees eten, want 1kg. vlees kost 7kg. plantaardig voedsel." Dat hoor je regelmatig. Vegetariërs gaan er prat op en ook milieuorganisaties raden mensen af veel vlees te eten. Planten eten is veel efficiënter: scheelt ongeveer een factor 7. Maar waarom is vlees zo inefficiënt? Wat zorgt ervoor dat het meer kost om 1kg. koe te maken dan 1kg. gras? Uiteindelijk is een koe toch ook gemaakt van gras? Maar waarom zoveel?

De reden zit 'm ondermeer in een fundamenteel verschil tussen planten en dieren. Dieren bewegen en planten niet. Dat geldt tenminste voor de meeste planten en dieren. Dieren zijn "beweegleven". En bewegen kost energie. Zoals het benzine kost een auto te laten rijden en het energie kost een fiets vooruit te krijgen, kost het gras om een koe te laten lopen. Een paar honderd kilo bewegend vlees. Dat kost wat. Zo gaat er een boel energie in beesten verloren. Planten hebben daar geen last van: die bewegen hoogstens door de wind.

In plaats van planten eten kunnen we natuurlijk ook nog iets anders verzinnen: koeien die niet bewegen, die geen hersenen hebben en die niet willen vluchten als er een blaffend hond langskomt. Maar die gewillig groter groeien totdat wij ze opeten. Net zo efficiënt als graan. Of boontjes. Alleen kunnen spieren zich niet ontwikkelen zonder beweging! Ga maar eens een week op bed liggen, zonder te bewegen en wel normaal te blijven eten. Je zult zien dat er na een week weinig van je spiermassa over is. Waarschijnlijk heb je wel wat extra vet opgeslagen.

Leerdoelen

Je leert de mogelijke argumenten voor en tegen van vleesconsumptie en van vegetarisch eten en de onderbouwing ervan. Daarnaast krijg je gelegenheid je eigen mening te formuleren over het al dan niet eten van vlees en het al dan niet vegetarisch eten en die mening in een discussie met je medeleerlingen aan te scherpen.

Opdrachten

Doelgroep: havo/vwo klas 4, 5, 6.

Vakgebieden: maatschappijleer, (wereld)burgerschap

1. Duurzame veeteelt
2. Vleestaks
3. Vegetarisch

De Wisebit en de bijbehorende opdrachten lenen zich voor een discussie over de voor en tegen van vleesconsumptie. De eerste en de tweede opdracht zijn bedoeld om argumenten voor en tegen van vleesconsumptie te verzamelen, zodat leerlingen met behulp daarvan hun eigen standpunt kunnen formuleren. De derde opdracht prikkelt tot nadenken over het eigen gedrag wat betreft vlees of vegetarisch eten.

Opdracht 1. Duurzame veeteelt

Jaarlijks leven 550 miljoen dieren onder erbarmelijke omstandigheden. Ze zitten opgesloten in krappe, kale, betonnen hokken, zonder uitloop naar buiten. Ze hebben weinig bewegingsruimte. Er is

veel discussie over deze manier van vleesproductie. In april 2010 deed een groep hoogleraren een oproep tot duurzame veeteelt.

- a. Bekijk de oproep op www.duurzameveeteelt.nl. Bij de tab 'media' vind je het eerste artikel dat de groep heeft geschreven in NRC Handelsblad. Er staan verschillende argumenten in het artikel waarom de vee-industrie moet stoppen. Schrijf bij elke van de vier onderstaande categorieën minimaal één argument.
  - milieu:
  - dier:
  - wereld:
  - mens:
  -
- b. Geef met een rangorde aan welke argumenten voor jou het zwaarst wegen (++ = zwaar, + = zwaar, 0 = neutraal, - = minder zwaar, -- = niet zwaar).
- c. Demissionair minister van Landbouw mevrouw Verburg heeft een reactie geschreven op de oproep van Duurzame Veeteelt. Dit artikel staat ook op de website www.duurzameveeteelt.nl - media. Schrijf een samenvatting van haar betoog in maximaal 100 woorden.
- d. Doe een onderzoek in de supermarkt en vergelijk de prijzen van:
  - 1 kilo biologische kipfilet met 1 kilo gewone kipfilet.
  - 1 kilo biologisch rundergehakt met 1 kilo gewoon rundergehakt.
  - 1 kilo biologische varkenslapjes met 1 kilo gewone varkenslapjes.
- e. Wat is je conclusie als je de prijzen vergelijkt?
- f. Bespreek plenair de resultaten van de vier voorgaande vragen met als doel een overzicht te krijgen van de mogelijke argumenten voor en tegen vleesconsumptie en de achtergronden ervan.

Opdracht 2 Vleestaks

Lange tijd was het onderwerp om een vleestaks in te voeren een taboe. Politieke partijen durfden hier niet aan te beginnen. Sinds 2009 is dit veranderd en stelde Balkenende een onderzoeksgroep in naar dit thema.

- a. Organiseer in de klas een debat over de volgende stelling: Vanaf 2012 moet er in Nederland een vleestaks zijn ingevoerd.
Verdeel de klas in voor- en tegenstanders. Verzamel daarna in groepjes van drie leerlingen argumenten voor het standpunt dat je gaat verdedigen. Gebruik daarvoor het resultaat uit opdracht 1. Een informatieve website is <http://weblogs.nrc.nl/expertdiscussies/hef-accijns-op-vlees/>.

Het Nederlands Debatinstituut biedt programma's ter ondersteuning aan voor het organiseren van een debat op school of in de klas: www.debatinstituut.nl/onderwijs,

Opdracht 3 Vegetarisch of toch vlees eten

De opdracht wordt in kleine groepjes of individueel uitgevoerd.

- a. Bedenk drie argumenten waarom mensen vegetarisch zijn en drie waarom het niet willen zijn.
- b. Op Wikipedia staat een lijst met beroemde vegetariërs. Zoek de lijst op. Zijn er voor jou beroemde personen bij van wie je niet verwacht had dat ze vegetarisch zouden zijn?
- c. Zou je zelf vegetarisch kunnen zijn? Licht toe waarom wel of niet. En 1 dag in de week geen vlees eten? Zou je dat wel kunnen? Of 2 dagen geen vlees eten. Of ....

De argumenten voor en tegen worden plenair in de klas besproken, waarbij met name nagegaan wordt welke argumenten voor of tegen bij de meeste leerlingen doorslaggevend zijn om wel of niet (gedeeltelijk) vegetarisch te zijn.